

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski, i politički list.

„Slogom rasta male stvari, a nesloga sve pokvari“, Nar. Pos.

Iskazi svakog čestitka na oglasnom
arku.
Dopisi se vraćaju ako se i
notikaju.
Nabijegovani listovi se neprimaju.
Propisna a poštarnom stoji 5
for, za soljake 3 for, a za godinu.
Razmjerno for. 2 1/2, i 1 za pol
godine. Ispravu carovine više poštarna.
Na malo jedan broj 5 novč.

Urođništvo i administracija nalazi
se u Via Toronto br. 12.

Neopredjeljeni se dopisni listi
Epozolana se pisma nekoga po-
niti. svaki redak, gledi, od 8 re-
dakih stoji 60 no, za svaki redak
više 6 no, ili u slučaju spetovanja
az pogodbe za upravom. Novci se
bilju postarskom naplatom (se-
regno postalo) na administraciju.
Naša Sloga imo, prošao i na-
bilju poštu valja točno osnažiti.
Komu list nedodjele na vrijeme,
neka to javi odpravništvo u otvo-
renu pismu, za koje se ne plaća
poštarno, ako se ispravu naplati.
“Hoklamacija”.

Školski nadzornici.

Pod tim naslovom zatrebala je trumbeta (trublja) poročkih jaslarah u svojem broju od 22. oktobra t. g. Natjerala ju je na to obstojnost, da se obnavlja zemaljsko i kotarska školska vieda, pače niti to, nego kotarski školski nadzornici, Slati valjda, da noređomo da znado, da do, sa skoro predlozi za imenovanja školskih nadzornika učiniti, i to u Ahovu ajelu. Znado takodjer komu govori i po svoji prilici a njim sporazumljivo.

Nedo da govori o o. kr. zemaljskom školskom viedu, jer u njem ajedi 11 članova, od kojih je Slavon samo jedan, svi ostali što Talijani što Njemci, i to u zemlji sa većinom stanovnikah Slavonah.

Prolazi na kotarska školska vieda, bolja rokud, na kotarsko školske nadzornike. Nedo dakle da govori nit o o. kr. kotarskih školskih viedih, jer su i ona ili izključivo, ili po većini ili nešto na polovicu sastavljena iz Talijanah ili prijanajućih uz Talijano. Izmodju 8 članova svakoga o. kr. kotarskoga školskoga vieda imonuju junta 3, sva tri Talijana ili Talijanah, i u onih kotarih, u kojih se o Talijanah niti govoriti nemožo. Pri broju li toj trojici ili o. kr. kotarskoga kapotana, ili zastupnika učiteljah, ili orkevo, ili ravnatelja najviše škole u kotaru, ili o. kr. kotarskoga školskoga nadzornika, ili njih višo, ili njo svo, tud je jasno zašto trumbeta poročka nedo da trubi niti o o. kr. kotarskih školskih viedih.

Njoj su na zubu o. kr. kotarski školski nadzornici njih trojica; oni su njoj na putu, njo hoče iztjanuti.

A kako do to doseći?

U Istri su šotiri školska nadzornika, a od tih je samo jedan talijanski, a tri slavenske narodnosti — usupor svih statistikah, usupor promnogih školah talijanskih, koje su po

broju razredah i učonikah bez pripisobne znamenitija nego li malo ladanjake škole, usupor toli razvikanoj jednakoopravnosti. Nezna razloga toga neravnovesja, ako ne, da cesarska vlada i u školskih stvarih previljivo podupiro Slavo a potišdo Talijano. Nemožo komadno vjorovati, da molju učitelji talijanskimi neima nijednoga, koji bi zaslužio biti nadzornikom, nit si može misliti, da su svi Slavi školinje znanosti. Anomalija je protivnu i prvotnim načelom distiktikah, da se doja nadzorovati škole ljudem, koji noimaju zakonitoga usposobljenja nit potpunoga znanja onoga jezika, kojim se podučuju u školi. I to da do biti uzrok nedostatnoga napredka u onih školah, to rad čosa se je govorilo u zadnjem saborskom zasjedanju proti školam. Tu da bi bilo na mjestu, da se itogod i u političkom smislu reče, al da je uzaludno, jer bi njim konzura usta zasopila. U ostalom čitatelji, da do se dobro spominjati onoga, što se je dogodilo u Draguču, Lovranu, Norozinah i drugdje, spominjati do se borba, koja se vodi višo godinah za uzdržanje talijanskoga jezika u školah.

Š kad je trumbeta svo to i tako iztrubila vol, da nedo slujiti, već izrazuju otvorano svoju želju, da se nadzor školah povjori osolam, usposobljenim u naukovnom jeziku, koje nasturaju politiko, nego se brinu za školu.

Šta voli statistika — učinjena po Talijanah ili njihovih prijateljah? Da ima višo Slavah nego Talijanah u Istri. Iz toga sledi, da je i djoo dužno polaziti školu višo slavsko nego talijansko, da bi učonikah moralo biti višo slavskih nego talijanskih, i ako nije, da je to proti raztrubljenaj jednakoopravnosti, i to u prilog na Slavom nego Talijanom.

Samo nepokrizija (hinavčidina) poročkih jaslarah može reći, da nas i u školskih stvarih cesarska vlada podu-

pire a Talijano potišdo, kad znadu i vrahoi na krovovih, da se i u školskih stvarih protivna radi.

Samo logika jaslarahkih glavah može zaključivati, da su svi Slavi školinje znanosti a toga, što su njih tri kotarski školski nadzornici, a ponom što čomo još reči, neka razboriti ljudi — no jasari — sudo, ima li medju učitelji talijanskimi takovih, koji bi mogli biti školski nadzornici pojedinih kotarah, no pojedinih školah.

Samo babini ljudi mogu reći, da je uzrok nedostatnoga uspjoha u onih školah u nadzornicah, no usposobljenih u jeziku škole, i tim udarati protivim nadzornikom Slavonom a hvaliti jednoga nadzornika Talijano, i ujedno većinu saborahkih poročkih poduprioti i ublažiti njihovo izrazo: ad captandam bonovolentiam magistrorum. Saborahki su govorili, da malo zadovoljuju školo — no samo neko.

Mi poznamo i tri nadzornika Slava i jednoga nadzornika Talijano. Oni tri su svi tri muževi škole; gajtri, ako i nisu svi teti usposobljeni u svih jezicah istarskih školah, poznadu jezikoh školah svojih kotarah; onaj jedan proč. kanonik Posanto, nit je muž škole, što i babini škćkar priznaje, nit poznado jezikoh svoga kotara. Njoga, i kakov ja on, so ipak može izabrati nadzornikom, jer je «bravo sacerdot» i jer je Talijan. Ovo je vlastitost, koju zahtjova baba od kotarskih školskih nadzornikah, dočim je namo nazgradno, da je «čakuit svočonik», a nit nopita so za to, je li taj svečonik bio kada učitelj, je li so u obče kadu školom bavio, je li pozna jezikoh svoga kotara, je li i kako vrši svoju dužnost.

Nedoemo nit mi govoriti a političkom smislu, jer je i nad nami cenzura, a nit nežulimo što nemožemo tajno govoriti i piamti u tom istom smislu, kažešo mogu, kao oblatnisi

škćkari poročki, jer nam je očurno svako tajno klevetanje. O tom, što se je dogodilo u Draguču, Lovranu, Norozinah i drugud, «o borbi, koja se vojuje već višo godinah za uzdržanje talijanskoga jezika u pučkih školah», o nopravilnostih, nezakonitostih, varkah, silih, koja se je pri tom upotrebljivala, govorit će vriedome; a već se je govorilo o tom, što se je radilo u Novojvici kod Poreča, i ministarstvo je vidilo kako se je zahvaćalo prošnjje Fontanacah za hrvateku školu i zna se kako se u obče postupa glade školah u poročkom kotaru, gdje je hvaljeni Posanto nadzornikom. Završit čemo.

Neki istarski politički kotar je akoro čisto hrvatski ili hrvateko-slovenski; u svih drugih nesamo da ima Hrvatah ili Hrvatah i Slovenceh, nego su oni u istinu u većini prema Talijanom; u svih ima i hrvatskih ili i hrvatskih i slovenskih školah, a u koliko jih nije, mora jih biti svo višo, jer svi imadu pravo i dužnost na školu, svi plaćaju namoto za školo.

Hoče li biti o. kr. školski nadzornici u tih kotarih oni, koji su do sada bili, to nije naš posao. Nam noide o osobu, nego o stvar.

A stvar zahtjova: da cesarski kraljevski školski nadzornici svih kotarah u Istri, dakle i poročkoga, poznadu naukovno jezikoh školah svojih kotarah, a to je u većinskimi koparskom hrvatski, slovenski i talijanski; u poročkom, puljskom, pazinskem i lučinskem hrvatski i talijanski — i da nije dosta reči, da znadu, kačdo se to kaže o nekih činovnicah kad tože za kojom službom, nego da u istinu znadu; da su ti nadzornici ljudi škole ili takovi, koji su so u svojem životu poučavanjem bavili; da ti nadzornici savjestno, tačno i bezpristrano vrše

PODLISTAK.

Ivan-Andrija Rapiccio.

(Dalje.)

Blizu tuj Na u port glasoviti bistro
si valovo valja,
Hričo prau moru jadranskome, litró-
plovke primajuć ladjo
200. U pristanišo svojo kad burnom pred
olujom bježo.
Ovamo, kako se pričao, ovel je mom-
čadi grčke
Doniola ladjo na ramenima nosoč ih
svojim
Po visokim šljemenima, riekom uzi-
lazoč Istru
Smjelo prodrío modj gore i na pol
ostado putu,
205. Umorna počinu to u zemlji se naseli
ovoj
Odkuda Istra častno i starinsko na-
sliciči imo. —
Za tim rušljiva dižu so šljemenah
dovna Poreča,
Nčarotna grada, kom rat pogibelni-
rano zađado,
S kojih je dugo kvarila ova pokra-
jina mila. —

300. Dalje se Rovinj pomalja sa svojim
litima strmina,
Gdje uz obalu trista sa nižu grobona
morskog,
Po razjelinah tmaatih živinicoh
živu, što svomo
Dušmanu tajnih po putovih svojo od-
vaju stano. —
Modju badima ovim gdje lome se
valovi sinji
305. Uzduž obalo morsko gdje lavori hla-
đnjani vjetroi,
Njekoč se vozila kita izabrana istras-
kih druga
Tijom gladinom morskom, te, klikoču
skočiv na žalo,
Zašla u obilžnji gajič — haj! tisučo
radosti tada,
Tisučo slasti nam dušu opajalo sitnom
na pjesku!
310. Jedan brao bi školjko i tražio mi-
tylo čvrsto,
Žalom mahovitim rako i glavado lovio
plšeh;
Drugi bi bježo pred hitedim vajoci
gonivš ga prije;
Dokle ga ganjao, bježo bi val na kri-
lima žuštirim,
Kada bi bježo, šumom so ončas za-
njimo naklopio,

315. Svoga okvasio vodom poprckav ga
kapljama slanin.
Ini potajlice zašli bi dublje u su-
mrakčo gaja,
Gust gdje prostiro hlad so, da jolom
si okrjepo dušu! —
Dok bjo nam dano — haj! mnogi pro-
ludočo časi nam ončo
Bóa brigo očetrinčo slasti i radosti
mirna života. —
320. Nedu da ovdje tebo preumdič go-
jončo Muza
Dični Gradonitčo, koji već ovdje
trču
Boraviš, dobon još mladío a čistan
a razbora staro,
Ljubimčo znanosti i poborničo prav-
vico sveto.
S tobom u društvu mnokrat sam težnu
razvedrio si dušu
325. Dugo si kratio vrijeme kad aročna
nas zgota sjedini:
Kada udraži nas nebo il najljepša
godino doba,
Što ču da rečem o rušljivih zgradah
i visokih krovih
Gdje čudovišta dižu so dravnih slav-
noga Pula? —
Prótani tvojim so dičit goricanah sođ-
morim Rimo,

330. O slavoludima tvojim i zdonih No-
ronovih šutil —
Tuj na parskim sjaji so stepovim
bogovaki hrami
Koje ljepotom nadlžao svo glasovi-
tosti tvoje,
Tuj još blišta so Juljova divna i go-
loma gradja
Uz starinske spomóniko naših dje-
dova slavnih. —
335. O kad bi Jane u svoju povrativ so
domaju milu
Ujedno sa mnom promatrč to šudilo
velobna Zarat! —
Ovdje žirna je zemlja preznada je
slabo podnožje,
Koje ljudima udi i bliđilom lica
osipljo
Jednako mledno kinoč im tielo bo-
lostina ljutim. —
340. Pričavaš granicu Istro i Arsiad-
sko prodjelo čarne,
I uminov još svetišto božjog ugod-
nika Vida,
Sonz č so grad pomalja kćazoviti
strinom na bijog
Naprema Etrurskoj Stoni i sjonjal-
skome žalu,
Dva se za tiz pokazuju hučna za-
ljevá morská

